

ע"פ 56919/11/14 - ראובן רהטלב נגד מדינת ישראל

בית הדין הארצי לעבודה
לפני: השופטת לאה גליקסמן, השופטת סיגל דוידוב-מוטולה, השופט משה טוינה
ע"פ 56919-11-14

המערער

ראובן רהטלב

-

המשיבה

מדינת ישראל

בשם המערער - עו"ד שלמה בכור

בשם המשיבה - עו"ד ענת שמעוני

פסק דין

השופטת סיגל דוידוב-מוטולה

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי בתל אביב (סגן הנשיאה שמואל טננבוים; ת"פ 30843-11-10), במסגרתו הורשע המערער בעבירה של העסקת עובדים זרים ללא היתר כדן, בניגוד לסעיף 2(א)(1) ו- (2) לחוק עובדים זרים, התשנ"א - 1991 (להלן: **חוק עובדים זרים** או **החוק**), ונגזרו עליו קנס בסך 30,000 ₪ וכן חתימה על התחייבות בסך 116,800 ₪ להימנע מביצוע העבירה בה הורשע למשך שלוש שנים. הערעור מכוון הן כנגד הכרעת הדין והן כנגד גזר הדין.

התשתית העובדתית

2. המערער הוא קבלן רשום לביצוע עבודות בנייה ושיפוצים. בזמן הרלוונטי לכתב האישום ביצע המערער את עבודות השלד בבניין ברחוב ארלוזורוב בכפר סבא, אשר היה בשלבי בנייה (להלן: **האתר** או **הבניין**). ביום 2.2.05, במסגרת ביקורת שערך מפקחי המשיבה באתר, נמצאו בו שני עובדים פלסטינים שעסקו בעבודות שלד (להלן: **העובדים**), אשר לא היה להם היתר לעבוד אצל המערער (לאחד מהם - מר ג'מאל קדיח - היה היתר אצל מעסיק בענף החקלאות, ולשני - מר וג'יה טלב סאלם עויצי - היה היתר סחר).

3. בעקבות הביקורת, ביום 13.6.06 הוטל על המערער קנס מנהלי בסך של 20,000 ₪ בגין העסקת שני עובדים זרים ללא היתר עבודה מתאים. המערער הגיש בקשה להישפט, בעקבותיה הוגש כנגדו - ביום

7.7.08 - כתב אישום לבית הדין האזורי. כתב האישום נמחק בשל אי התייצבותו, והוגש בשנית ביום 6.11.10. בעקבות כפירתו של המערער במיוחס לו בכתב האישום, התיק נקבע לשמיעת ראיות.

4. במסגרת שמיעת הראיות העידו מטעם המשיבה מר מאור מגדל ומר אילן לביא - שני המפקחים אשר ערכו את הביקורת, וכן מר אברהם הכט שהיה הקבלן הראשי באתר. כן הוגשו מטעם המשיבה מסמכים שונים, הכוללים בין השאר תעודות עובד ציבור מטעם רע"ן תעסוקה בית לחם/חברון, דו"ח תיאור מקרה ממועד הביקורת, והודעות שנגבו במסגרת חקירת האירוע. מטעם המערער העידו המערער עצמו, מר דוד חודריאן - אחיו של המערער ומי ששימש מנהל עבודה בבניין, ומר יוסוף אגבריה - פועל ישראלי אשר עובד עם המערער. מזה שנים רבות, לרבות בבניין בו נמצאו העובדים.

מר הכט העיד כי במועד הביקורת עבדו בבניין עשרות פועלים, חלקם שלו וחלקם של קבלני משנה נוספים, וכי הוא לא מכיר את העובדים ולא יודע לשייך אותם למי מקבלני המשנה. ואולם, בהודעתו כפי שנגבתה ביום הביקורת - ותיעודה הוגש לבית הדין - ציין באופן ברור כי בביקורת נמצאו ארבעה **"תושבי שטחים"** אשר **"שייכים לקבלן השלד"**, וכי קבלן השלד היחיד שעבד באתר במועד זה הוא המערער.

דו"ח תיאור המקרה, אשר נרשם בסמוך למועד הביקורת על ידי **מר לביא** והוגש על ידו במהלך עדותו בבית הדין, נכתב כי בקומה הרביעית בבניין נמצאו ארבעה פועלים אשר **"עסקו בעבודות שלד ובלוקים"**, כאשר שניים מהם היו פועלים עם אישורי עבודה על שם המערער ושניים נוספים היו העובדים.

המערער אישר בעדותו כי היה הקבלן היחיד שביצע את עבודות השלד בבניין. עוד העיד כי לא שהה באתר במועד הביקורת, ואת הפיקוח העביר לידי אחיו ולידי מר אגבריה. כהסבר לכך שהעובדים נמצאו יחד עם פועליו, מסר המערער כי ייתכן ששני העובדים נפגשו עם פועליו כדי לדבר, לשתות קפה ולאכול יחד. זאת בשונה מההסבר שנתן בהודעתו לחוקר המשיבה, בה אמר כי נהג הסעות בעל מיניבוס הביא את פועליו לאתר ו**"יכול להיות שהורידו פועלים אחרים אצלי"**.

מר חודריאן ומר אגבריה ציינו בעדותם כי שהו באתר במועד הביקורת וכי אינם מכירים את העובדים; העובדים אינם מועסקים אצל המערער; ובאתר עבדו פועלים של קבלני משנה נוספים.

פסק הדין של בית הדין האזורי

5. בית הדין האזורי קבע כי על פי תעודות עובד הציבור שהגישה המשיבה, לעובדים לא היה במועד הרלוונטי לכתב האישום היתר לעבוד בישראל עבור המערער. כן קבע בית הדין כי הראיות מצביעות על **"זיקה ברורה ומובהקת"** בין העובדים למערער, שכן מהראיות עולה כי העובדים ביצעו עבודות שלד והמערער היה הקבלן היחיד שביצע את עבודות השלד בבניין. משכך, המשיבה הוכיחה את קיומה של החזקה המלמדת כי מתקיימים יחסי עובד-מעסיק בין העובדים לבין המערער. עוד נקבע כי המערער לא הצליח להפריך את החזקה; העלה מספר גרסאות שונות לגבי השאלה מדוע נמצאו העובדים ליד פועליו; והעדים מטעמו מקורבים אליו במיוחד ועל כן עדותם אינה אובייקטיבית ואינה יכולה לחזק את גרסתו. לפיכך, בית הדין הרשיע את המערער בעבירה שיוחסה לו.

6. בגזרו את הדין, בית הדין האזורי התייחס לחומרתה של עבירת העסקת עובדים זרים ללא היתר ולהשלכות הקשות שעשויות להיות לה; וכן ציין את היותה עבירה כלכלית, חברתית ומוסרית, אשר במקרים מסוימים מהווה גם סיכון בטחוני. לאור זאת, קבע כי **"יש מקום לחייב בתשלום קנס שיוצר הרתעה מפני ביצוע [ה] עבירה... ויהפוך את ביצוע העבירה לבלתי כדאי"**. לאור זאת, נקבע כי מתחם

הענישה הראוי בנסיבות העבירה הוא קנס שנע בין 20,000 ₪ לבין 100,000 ₪. אשר לקביעת העונש בתוך המתחם, בית הדין ציין כי מחד, נזקפת לחובת המערער העובדה כי העבירה בוצעה במסגרת משלח ידו ומשיקולים כלכליים; ומאידך, יש לזקוף לזכות המערער את חלוף הזמן הרב מאז ביצוע העבירה, את העדרם של הרשעות או קנסות קודמים בגין עבירות דומות, ואת היותו פנסיונר המתקיים מקצבה כך שהטלת עונש כספי כבד עלולה למוטט אותו מבחינה כלכלית. לאחר ששקל את מכלול השיקולים, השית בית הדין האזורי על המערער קנס בסך 30,000 ₪ שישולם ב-20 תשלומים, וכן חייב אותו לחתום על התחייבות בסך 116,800 ₪ להימנע מהעבירה בה הורשע למשך שלוש שנים.

טענות הצדדים בערעור

7. המערער טוען כי שגה בית הדין האזורי בקביעתו כי התקיימה החזקה שבסעיף 4' לחוק עובדים זרים ובהלכה הפסוקה, לפיה מתקיימים יחסי עובד-מעסיק בין העובדים לבינו. לשיטתו, החזקה חלה על ה"מחזיק במקרקעין" אשר העבודה נחוצה לו והוא נהנה ממנה - ובענייננו אין זה הוא אלא הקבלן הראשי.

המערער סבור כי מכלל העדויות והראיות לא עולה כל זיקה בין העובדים לבינו. מהראיות עולה כי במועד הביקורת שהו בבניין עשרות פועלים של קבלנים שונים (של המערער, של הקבלן הראשי ושל קבלני משנה למיניהם - אינסטלטור, חשמלאי, איש אלומיניום, נגר ועוד), כאשר "מקומה רביעית ומטה נמסר הבניין לצרכי עבודות של קבלני משנה אחרים ולעובדיהם של הקבלן הראשי מר הכט לשלב הגמר", ובסוגי עבודות רבים יש צורך לחצוב ולהזיז בלוקים כך שסוג העבודה שביצעו העובדים במועד הביקורת לא מעיד על כך שהיו עובדיהם. לאור נוכחותם של פועלים נוספים באתר שאינם עובדים של המערער, לא ניתן לקשור בין העובדים לבין המערער. הנתון היחיד עליו הסתמכה המשיבה הוא הימצאותם של העובדים יחד עם עובדי המערער בעת הביקורת, ולכך המערער סיפק בעדותו הסבר אלטרנטיבי, כך שהמשיבה לא הצליחה להוכיח את התקיימות החזקה. מוסיף המערער כי אין לתת משקל להודעה שנגבתה מהקבלן הראשי בה הוא אומר ששני העובדים הם של קבלן השלד (כלומר, של המערער), אלא לעדותו של מר הכט בבית הדין, בה אישר כי אינו יודע של מי העובדים. קל וחומר, כאשר למר הכט אינטרס משל עצמו שכן הוא עצמו העסיק אף הוא עובדים באתר במועד הביקורת.

8. המערער מוסיף וטוען כי נפלו ליקויים רבים בחקירה שנערכה. כך, לא נחקר אף אחד מקבלני המשנה האחרים שעבדו בבניין באותה העת; המשיבה "לא טרחה לחקור לעומק מי המעסיק האמיתי של העובדים", וזאת במיוחד נוכח היתר העבודה שהיה לאחד מהם על שם קבלן אחר (מר פתחי עבד אלחי), שאפילו לא נבדק אם היה קבלן משנה באתר בתקופה הרלוונטית. זאת ועוד, אף אחד משני העובדים ושני הפועלים שנמצאו איתם במועד הביקורת - לא הובא לעדות בפני בית הדין האזורי. על כך המערער מוסיף כי עדותו היתה מהימנה ועקבית, וכי הוא והעדים מטעמו "העידו בצורה חד משמעית וגורסת לא נסתרה"; זאת בניגוד לגרסת עדי המשיבה אשר היו בה סתירות. בנוסף, העובדה ששני הפועלים שנמצאו יחד עם העובדים היו בעלי היתר על שם המערער - מחזקת את גרסתו, שכן לא סביר שלחלק מפועליו הוא השיג היתרים ולחלק לא.

המערער מדגיש כי הוא עובד 50 שנה בתחום ומעולם לא העסיק עובדים ללא היתרים מתאימים; דאג לבקר באתר לפחות פעמיים ביום ולפקח על הנעשה באתר ועל עובדיו; והחזיק בכל פרויקט שבאחריותו מנהל עבודה

המפקח על כללי העבודה. כל זאת מכיוון שחשוב למערער להישאר ללא עבר פלילי על מנת להמשיך ולהתמודד במכרזים.

9. באשר לגזר הדין, חוזר המערער על הנסיבות המקלות שציין בית הדין האזורי - חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה, העדר עבר פלילי, והיותו פנסינר המתקיים מקצבה. המערער טוען כי להרשעה יש השלכות על יכולתו לגשת למכרזים עתידיים במוסדות ציבוריים, כך שעצם הרשעתו בעבירה עלולה לפגוע בו ובמשפחתו מעבר לקנס שהוטל עליו. לפיכך מבקש המערער לבטל את הכרעת הדין ואת גזר הדין של בית הדין האזורי, ולהטיל הוצאות ושכר טרחה על המשיבה.

10. המשיבה, מצדה, סומכת ידיה על פסק דינו של בית הדין האזורי. טוענת המשיבה כי מן הראיות הוכח שהמערער היה המעסיק של העובדים: בדו"ח תיאור המקרה נכתב כי העובדים נצפו עם עוד שני פועלים כשביצעו עבודות שלד ובלוקים, וקבלן השלד היחיד באתר היה המערער; בעדותו בבית הדין המפקח מר לביא העיד בבירור כי העובדים נמצאו עוסקים בעבודות שלד (ולא בעבודות אחרות עם בלוקים) ובית הדין קבע כי גרסתו מהימנה; הקבלן הראשי נחקר במקום באופן מיידי, ובעדותו הספונטנית, האותנטית והבהירה הצביע על המערער באופן מפורש כמעסיק של ארבעת הפועלים שביצעו עבודות שלד; המערער לא שהה באתר בעת הביקורת אלא ביקר שם רק לעיתים, ומסר את הפיקוח השוטף לידי אחרים, ובכך הפקיע מידיו את יכולת השליטה על זהות הפועלים שעבדו עבורו. במצב דברים זה, נוצרת זיקה הקושרת באופן ברור בין המערער לבין העובדים, והיה מקום לקבוע כי הוא מעסיקם של העובדים.

11. באשר לחזקה העובדתית פרי ההלכה הפסוקה, טוענת המשיבה כי הפסיקה הרחיבה את היקף החזקה והחילה אותה לא רק על בעל המקרקעין או המחזיק בו, אלא גם על בעל המקצוע האחראי לסוג העבודה שבה נצפה העובד, ככל שהעבודה נחוצה לעסקו של בעל המקצוע. בנוסף, לפי הפסיקה אין צורך להוכיח כי למערער היתה זכות קניינית במקרקעין לצורך הקמת החזקה. לפיכך, בנסיבות העניין די בכך שהמערער העסיק באתר את עובדיו ונזקק לעובדים לצורך ביצוע עבודות השלד, כדי שיתמלאו היסודות להקמת החזקה העובדתית. משקמה החזקה, על המערער מוטל הנטל להפריכה, אך הוא לא עשה זאת למרות אפשרותו להביא בנקל מידע בעניין.

באשר לטענות המערער על אי ביצוע פעולות חקירה, משיבה המשיבה כי היא נדרשת להביא ראיות מספיקות להוכחת האישום, ולא ראיות מקסימליות.

12. באשר לטענות המערער בעניין העונש שהוטל עליו, טוענת המשיבה כי מדובר בעונש קל. לטענתה, בית הדין האזורי פירט בגזר הדין את הנסיבות לקולא, לרבות מצבו האישי של המערער, והתחשב בהן. גובה הקנס שהוטל הוא פי 1.5 בלבד מהקנס המנהלי שהוטל על המערער, ופחות מכפל הקנס המנהלי. מדובר בעונש מתחשב ביותר לאור סעיף 14 לחוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985 (להלן: **חוק העבירות המנהליות**) הקובע כי קנס המוטל במסגרת משפט שהתנהל כתוצאה מבקשת הנאשם להישפט, לא יפחת מגובה הקנס המנהלי אלא מנימוקים שיירשמו, כך שהקנס שהוטל על המערער הוא קרוב למינימום האפשרי.

המשיבה מוסיפה וטוענת כי טענת המערער לפיה עצם ההרשעה תפגע בו - לא הועלתה בשלב הטיעונים לעונש ומועלית לראשונה בשלב הערעור. בנוסף, הטענה נטענה באופן סתמי וללא ביסוס, שכן אין די בטענה על פגיעה

פוטנציאלית אלא יש להביא ראיות לצורך הוכחתה. ממילא, לא מתקיימות הדרישות החריגות המאפשרות ביטול הרשעה.

דין והכרעה

13. לאחר שנתנו דעתנו לכלל טענות הצדדים, לפסק דינו של בית הדין האזורי ולתשתית הראייתית שעמדה לפניו, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות וכי יש לאשר את הכרעת הדין וגזר הדין של בית הדין האזורי מטעמיהם. להלן נפרט את טעמינו לכך.

14. סעיף 1' לחוק עובדים זרים קובע כי **"לא יקבל אדם עובד זר לעבודה, אלא אם כן הממונה או עובד משרד הפנים מטעמו, התיר בכתב את העסקתו של העובד הזר אצל אותו מעסיק, ובהתאם לתנאי ההיתר..."**. סעיף 2' (א) לחוק קובע, בהמשך לכך, כי מי ש"העסיק עובד זר שאינו רשאי לעבוד בישראל מכח חוק הכניסה לישראל והתקנות לפיו" או "העסיק עובד זר בניגוד להוראות סעיף 1'ג" - עבר עבירה. לפיכך, המשיבה נדרשה להוכיח מעבר לספק סביר כי המערער היה המעסיק של העובדים שנמצאו באתר, וכי לעובדים לא היה היתר לעבוד בישראל אצל המערער.

החזקה שנקבעה בהלכה הפסוקה בהתבסס על ניסיון החיים קובעת כי **"כאשר אדם נמצא מבצע עבודה באתר מסוים, והעבודה שהינו מבצע נחוצה למי שמחזיק אותה עת באתר - ניתן להסיק כי קיים קשר של יחסי עובד - מעביד בין מבצע העבודה לבין המחזיק באתר, אלא אם יוכח אחרת"** (ע"פ (ארצי) 34770-05-10 אליהו שרשבסקי - מדינת ישראל (6.10.11); וראו גם: ע"פ (ארצי) 13/07 ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית - מדינת ישראל (6.9.09); ע"פ (ארצי) 60/09 מדינת ישראל - יוסף עבד אלפתח (7.3.10); ע"פ (ארצי) 41/09 מדינת ישראל - אליהו יצחקי (27.5.10); ע"פ (ארצי) 29/09 עופר יונסוף - מדינת ישראל (30.5.10); רע"פ 5068/10 יונסוף נ' מדינת ישראל (18.1.11); ע"פ (ארצי) 29340-12-10 קובי שי - מדינת ישראל (3.11.11); להלן: עניין שי). מדובר בחזקה עובדתית אשר נועדה לאפשר למאשימה להוכיח את קיום העבירה גם כאשר אין לה ראיות ישירות על קיום יחסי עובד-מעסיק בין העובד הזר שנמצא באתר ובין המחזיק באתר, אלא רק ראיות נסיבתיות המצביעות על כך. חזקה זו ניתנת לסתירה על ידי הנאשם, ודי בכך שהוא יקים ספק סביר; ועם זאת, לצורך סתירת החזקה יש צורך ביותר מאשר ספק סתמי גרידא או בטיעון בעלמא (עניין שי).

בשנת 2012 חזקה זו עוגנה בסעיף 4' לחוק, הקובע כי **"יראו מחזיק במקרקעין כמי שמעסיק עובד זר שנמצא עובד במקרקעין, אלא אם כן הוכיח המחזיק אחרת"**.

15. כפי שעולה מפירוט הראיות דלעיל, העובדים נמצאו במועד הביקורת עוסקים בעבודות שלד בקומה הרביעית באתר, יחד עם שני פועלים נוספים של המערער שביצעו אף הם את אותה עבודה. בעדותו בבית הדין, המפקח מר לביא התמודד עם הטענה לפיה ייתכן שהעובדים ביצעו עבודות אחרות, ועמד על כך שביצעו **"עבודות שלד להבדיל מעבודות חיפוי או צבע"**, ובית הדין האזורי מצא את גרסתו אמינה. מכיוון שהמערער לפי הודאתו היה קבלן השלד היחיד באתר באותו מועד, המסקנה המתבקשת וההגיונית היא שמתקיימת זיקה ממשית בין המערער ובין העובדים.

חיזוק לכך שהעובדים עסקו בעבודות שלד עבור המערער עולה מחקירתו של הקבלן הראשי, מר הכט, אשר נגבתה ביום הביקורת ובה ציין בבירור כי העובדים שנמצאו הם עובדיו של המערער. בית הדין האזורי העדיף את הגרסה של מר הכט בחקירתו על פני גרסתו בעדותו בבית הדין (בה טען כי הוא לא יודע של מי העובדים), ככל

הנראה מכיוון שחקירתו נעשתה באופן מיידי, סמוך לאחר האירוע, ואילו עדותו בבית הדין היתה בשנת 2013, במרחק זמן של כשמונה שנים לאחר האירוע, וניתן להניח כי זכרונו והתרשמותו לגבי מועד הביקורת התעמעמו בשל חלוף הזמן המשמעותי.

16. בהקשר זה, מקובלת עלינו טענת המשיבה כי באתר בו עובדים פועלים של קבלן ראשי וכן פועלים של קבלני משנה, יישום החזקה לא יעשה בהכרח דווקא כלפי הקבלן הראשי. יש לבחון האם בנסיבות העניין מתעוררת זיקה בין הפועלים לבין אחד מהקבלנים הספציפיים, בשל סוג העבודה שביצעו הפועלים ותחום האחריות של כל אחד מהקבלנים (וראו למשל את ע"פ (ארצי) 83/09 **אבי חביב אביטל - מדינת ישראל** (16.3.11)). בענייננו העובדים נמצאו עוסקים בסוג המלאכה שהיתה בתחום אחריותו הבלעדית של המערער באתר - עבודות השלד, וביצעו אותה יחד עם שני עובדים פלסטינים נוספים להם היתרי עבודה על שמו של המערער - כך שהזיקה דווקא כלפי המערער היא בולטת וברורה.

17. משהוכחו כל הרכיבים הנדרשים, קמה החזקה לפיה בין המערער לעובדים מתקיימים יחסי עובד-מעסיק. המערער לא סתר חזקה זו. טענתו כי ייתכן שהעובדים היו של הקבלן הראשי או של אחד מקבלני המשנה האחרים, היא בגדר טענה בעלמא אשר המערער לא הוכיח אותה. המערער לא ציין בחקירתו או בעדותו אף שם של קבלן משנה אחר אשר היה המעסיק של העובדים, ואף לא הביא אף קבלן משנה לעדות בבית הדין, ואף לא את עובדיו אשר נמצאו עובדים לצד העובדים מושא כתב האישום במועד הביקורת. המערער אף לא הביא ראיות המלמדות כי במועד הביקורת כבר הסתיימו עבודות השלד בקומה הרביעית והחזקה בה הועברה לקבלן הראשי לצורך ביצוע עבודות אחרות. טענת המערער כי ייתכן והעובדים אכלו ושתו עם פועליו לא הוכחה, ועומדת בסתירה לעדות המפקח לפיה ראה את ארבעת העובדים בתהליך עבודה. טענתו הסתמית של המערער אינה יוצרת לפיכך את ה"ספק הסביר" הנדרש כדי לסתור את החזקה. גם העדים מטעם המערער לא סתרו את החזקה, שכן גם הם טענו באופן לקוני כי העובדים לא היו עובדי המערער ולא היו מוכרים להם, מבלי לנסות ולהוכיח זאת באופן מפורט ומגובה בראיות; בית הדין האזורי אף בחר שלא להעניק לעדויותיהם משקל של ממש, נוכח קרבתם הכלכלית והמשפחתית למערער והאינטרס שיש להם לסייע לו.

18. אשר לטענות המערער על מחדלי החקירה של המשיבה, לא מצאנו כי הן מצדיקות התערבות בפסק הדין. אכן, צודק המערער כי המשיבה היתה יכולה לעשות מאמץ חקירתי משמעותי יותר, לברר בעצמה את זהותם של קבלני המשנה האחרים ולגבות מהם עדות; לנסות ולאתר את המעסיק ששמו רשום ברישיון העבודה של אחד העובדים; ולחקור את העובדים עצמם כמו גם את פועליו של המערער שנמצאו עובדים לצידם (בהקשר זה נציין כי לתיק בית הדין האזורי הוגשה הודעת אחד העובדים כפי שנגבתה במועד הביקורת (ת/2), אך כראיה לעצם ביצוע פעולת החקירה ולא לתוכנה). ואולם, גם אם המשיבה לא הביאה כל ראיה שהיתה יכולה להביא, אין להסיק מכך שהיא לא עמדה בנטל הראייתי שנדרש ממנה. כפי שכתב בית המשפט העליון:

"השאלה עליה צריך בית משפט לענות, היא לעולם האם הראיות שהובאו בפניו די בהן לצורך הוכחת אשמתו של נאשם מעבר לספק סביר, בהבדל מהשאלה האם היו ראיות אחרות, נוספות, טובות יותר שניתן היה להביאן. שיטת המשפט שלנו אינה דורשת את הראיה המכסימלית, אלא את הרמת נטל השכנוע. כך למשל נאמר בע"פ 804/95 גרינברג נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4), 200 עמ' 208-209 - "הדין הוא שדי בראיה "מספקת" ואין כלל המחייב את התביעה להציג את הראיה

"המכסימלית" שניתן להשיג" וראה עוד: ע"פ 4384/93 מליקר נ' מדינת ישראל, תק-על 94(2), 1988, ע"פ 8002/99 בכר נ' מדינת ישראל, פ"ד נו (1), 135, עמ' 142-143, ע"פ 11331/03 משה קיס (אריק- בר) נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(3), 453, עמ' 478-479.

(ע"פ 9908/04 נעים נסראלדין נ' מדינת ישראל (31.7.06)).

19. גם את טענותיו של המערער לגבי גזר הדין - איננו יכולים לקבל. גובה הקנס שהוטל עליו, בסך של 30,000 ₪ - גבוה רק במעט משיעור הקנס המנהלי שהוטל עליו ושבגינו ביקש להישפט. מדובר בעונש נמוך ביחס לאמות המידה שנקבעו בפסיקה, ומשקף את הנסיבות לקולא של המערער, אשר צוינו בגזר הדין. אף לא מצאנו ממש בבקשתו המשתמעת של המערער לבטל את ההרשעה, ולא מתקיימים בעניינו התנאים המצטברים שנקבעו לצורך כך בפסיקה (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997); ע"פ (ארצי) 57160-01-14 מדינת ישראל - חדוות הורים בע"מ (8.11.14)).

20. סוף דבר - ערעורו של המערער, הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין, נדחה.

ניתן היום, יא' באדר ב' (21 במרץ 2016) בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

משה טוינה,
שופט

סיגל דוידוב-מוטולה,
שופטת

לאה גליקסמן,
שופטת, אב"ד